

לשאלת הדגם הרצוי של נושא־הגייסות*

המושורין

(השגות למאמרו של הקפיטן נ. א. שאקלטון *)

מאת ל. חרמש

רכב, כגון לוחלים מיוחדים לסיוע בנוסף לאלה שנועדו להסעת גייסות?

ג. השאלה הבאה עליה יש להשיב היא: מה גודל היחידה המוסעת על כל כל־רכב? האם כיתת רגלים־משורנים או שמא רק מחציתה, דהיינו, כיתה על שני כל־רכב? או שצריך אולי להבטיח בכל־הרכב מקום ליותר מכיתה?

ד. ולבסוף, עלינו לברר מה מידת ההגנה שאנו דורשים משורינו של הרכב — וכנגד מה.

עד כאן — העליתי את השאלות. ואם כי לכל בעיה מוצגת פנים רבות, לכאן ולכאן, לא נכנסתי להנמקות והסברים כדי לא להרחיב את היריעה; אך מקוה אני כי הקורא יבין מתוך סיכומי זה גם מה הם השיקולים השונים.

אם כן, כיצד ייראה הדגם הרצוי של נושא־גייסות־משורין?

בראש וראשונה עלי לקבוע כי רואה אני את חיל־הרגלים המשורין כחלק אינטגרלי והכרחי לכל צות־קרב משורין, ומקומו בצד הטנקים ויתר כלי רכב־הקרב המשורין.

היות והמהירות והניידות הן מסימני־ההיכר

מאמרו של הקפיטן נ. א. שאקלטון "רגלים על זחלים", הנושא בעיקרו אופי אינפורמטיבי, מעורר שאלה רציניות ביותר: מהו הדגם הרצוי של נושא־הגייסות־המשורין? אמנם בסקירתו מזכיר בעל־המאמר דגמים מספר הן מהעבר והן מהמ־צוים בשימוש כיום, ואף כאלה הנמצאים עדיין בשלבים של פיתוח (אם כי רשימת הדגמים השונים איננה שלמה); אך כדי להשיב על שאלתנו יש להבהיר תחילה עוד נקודות אחדות, אשר נודעת להן השפעה רבה על עיצוב צורתו ותכונותיו של נושא־גייסות.

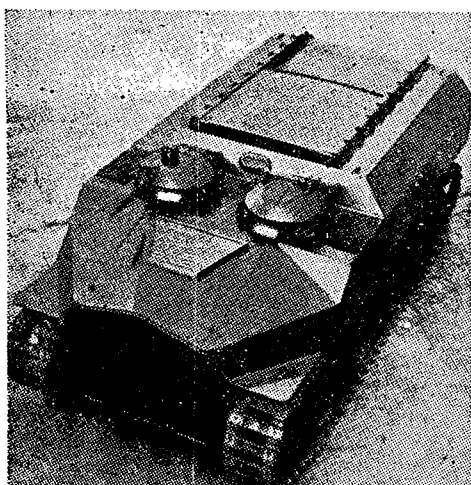
א. הנקודה הראשונה — והמכרעת ביותר — טמונה בעצם הצגת השאלה: מה הנה תעודתו של נושא־הגייסות־המשורין? האם הוא, כדברי המ־מר, "אינו אלא משאית משורנית, שהותקנו לה זחלים" — או האם דורשים אנו שיהיה יותר מזה? האם כל יעודו הוא לאפשר ניידות וכושר־צליחת־שטחים, בדומה לאלה של טנקים, בכדי שניתן יהיה להביא את חיל־הרגלים שבצות־הקרב המ־שורין אל קו־ההתחלה, על מנת שממנו והלאה יתחיל את הלחימה הרגלית (וזאת — בסיועם וחִי־פויים של טנקים, וכן של חילות וזרועות אחרים)? או שמא רוצים אנו לא ב"משאית משורנית" בלבד אלא בכל־רכב שיכול לשמש גם כרכב־קרב, ושניתן ללחום בשיתוף אתו ואף מתוכו?

ב. קשורה קשר־הדוק עם שאלה זאת הנה בעית חימתו של נושא־הגייסות, המשורין. האם זיונו מכון להגנה עצמית בלבד — או האם מיעדים אנו אותו גם למטרות תוקפניות, ולתפקידי סיוע לרגלים־משורנים? מהם סוגי־הנשק שנתקין עליו? כיצד נמתקן נשק זה? האם צריך להיות חימוש אחיד לכל נושא־הגייסות — או שמא צרי־כים אנו, ברמות השונות, לסוגים שונים של כל־

השגותיו של ל. חרמש — אשר הועלו

בעקבות מאמר שנתפרסם ב"צקלון" — הרייהן "השגות" במובן הכפול של המלה. מצד אחד, אלו הן השגות במובן של ביקורת, החולקת על אחדות מהנחותיו של אותו המאמר עליו מגיב ל. חרמש. אך ברשימתו קובע הלו גם השגות־יסוד — דהיינו, מושגים וקניימיה להערכת צרכיה וציווייה של לוחמת רגלים־משורנים. בעצם, הנקודה העיק־רית בה הוא חולק על מאמרו של קפ' שאקלטון הנה אפילו לא כל־כך בדגם־הרכב כאשר בתפיסת־היסוד של לוחמה זו. שכן מחייב ל. חרמש ללא־סייג שימוש בהסתערות משורנית של רגלים אלה, בכל מקרה בו יתכן הדבר לפי נתוני המצב הטקטי.

(*) "רגלים על זחלים" — ב"צקלון" מס. 80, נובמבר 1959.

„בובקאט“ הקנדי, מהחדשים שברכב מסוג.
שריון-הגג — ניתן בקלות להזיז,
כדי לאפשר פעולה מהרכב.

הוא כלי-רכב שנועד לכיתת-רגלים אחת.

— אם לא נרצה לסרב את נושא-הגיי-
סות-המשורין יתר על המידה — יהיה
עלינו להסתפק בשריון הנותן הגנה
בפני אש נשק-קל ורסיסים. נשאלה
השאלה, האם צריך להיות לו כיסוי
ראש נגד רסיסי רסיק-אוויר, מרעומי
קורבה וקרינה גרעינית?

קפיטן שאקלטון מונה אמנם מספר מגבלות
לדגמים של נושא-הגייסות-המשורין הסגורים-
מלמעלה — אך בסופו-של-דבר מגיע הוא למס-
קנה שאין להימנע מפתרון זה, ואף מביע את
תמהונו לכך שהרוסים פיתחו בכל זאת נושא-
גייסות-משורין בלתי-מכוסה. היות ואין הוא גורס
את התפיסה של לחימה מעל גבי הזחל, אין הוא
רואה כמובן את החסרון הגדול שבהפיכת כיתת-
הרגלים שבתוך הרכב הסגור לפסיבית, כשהיא
נתונה במצב של אי-יכולת להילחם מעל גבי
הרכב. לעומת זאת, לא נוכל להתעלם גם מהחס-
רונות של רכב-קרב פתוח. גם אם נעלים עין
מסכנות הקרינה הגרעינית, הרי נשאר בעינו
הסיכון אפילו במעבר שטחים הנתונים להפגזה

(*) ואמנם, ישנם כבר צבאות לא-מעטים — מן האמרי-
קאי ועד הגרמני — שעשו כן, או העורכים ניסויים
במגמה זו. — המער.

האופיניים של הכוח המשורין, יקרה לא-אחת כי
מוטל על חיל-הרגלים המשורין לבצע משימות-
קרב גם תוך-כדי תנועה ממונעת — ולא דוקא
לאחר הירידה מהרכב. ברם, גם לאחר שירדו
הרגלים מהזחלים, נועד מקום נכבד לכלי-הרכב
במתן סיוע-צמוד לרגלים ע"י כלי נשק-הסיפון
הממותקנים עליהם.

כדי שנושא-הגייסות-המשורין יענה על דרישות
אלו חייב הוא להיות בעל התכונות הבאות:

— זחלילי-מלא, כדי שישתוו לטנקים
בכושר תנועתו ובכושר צליחת-השטח
שלו.

— בעל חימוש כזה שיאפשר לו לגבור
תוך-כדי תנועה על התנגדות קלה
של אויב, יכולת שריון קל; וחימוש
זה חייב לאפשר מתן חיפוי יעיל לרג-
לים בלחימה הרגלית שלהם. על-כן
אין ספק שהפתרון המתאים הוא כלי-
נשק אבטומטי מסוג המקלע-הכבד
(לדוגמה, מקלע 0.5) או תותח-קל
(לדוגמה, תותח בן-20 מ"מ). צריך
לקחת בחשבון שבעוד שהתותח-הקל
הוא רב-מידות ומסורבל יותר מאשר
המקלע הבינוני או הכבד — ובכך
ניתן לראות את המגרעת שבו —
הרי תחמושתו רב-גונית יותר מזו
של מקלעים. אין ספק שברצוננו לאפ-
שר תפעול כלי-נשק זה במידת-האפ-
שר לכל הכיוונים, ולכן יש לראות את
הפתרון המתאים — כפי שקיים כבר
בצבאות מספר — בהתקנתו בתוך
צריחון, הנמצא בחלק הקדמי והעליון
של כלי-הרכב.

(כמובן שחיל-הרגלים-המשורין הכ-
רחי שיוכל להביא עמו את נשקו
המסייע בכל עת ובכל תנאי-קרקע,
ובקצב-תנועה השווה לקצב-הוא. דבר
זה יביא בהכרח לידי הנהגת נושא-
גייסות הממותקנים במיוחד לכלי-נשק
מסוימים אלה — לדוגמה, בשביל
הצבת מרגמות, מסוג וגודל שונים
ולרמות השונות *).

— אשר לגודל היחידה שיש להובילה

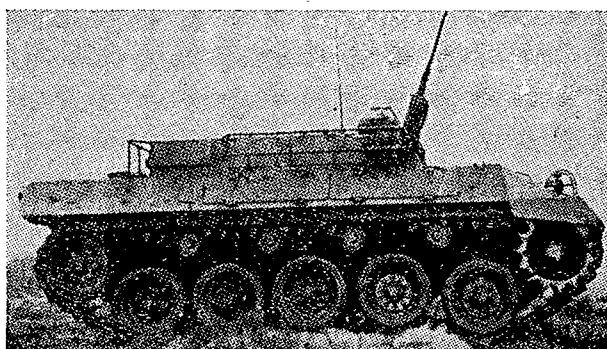
ולסגירה. המצב השגרתי יהיה או נסיעה ברכב ש"כיסוי-הראש" שלו פתוח — כשהכיתה מוכנה בכל-עצ לפעול מעל גבי הזחל; ואילו סגירת "כיסוי-הראש" תבוצע אך ורק בשעת הצורך בכך, ולפרקי-זמן מוגבלים בלבד.

לסיכום: דגם נושא-הגייסות-המשורין הרצוי בעיני שונה מזה המוצג ע"י קפיטן שאקלטון — יען כי הוא משרת גם יעוד שונה; וכך נראה לי הדגם המבוקש:

- זחלילי-מלא;
- מיועד לכיתת-רגלים;
- בעל נשק-סיפון (מקלע-כבד בן 0.5 — או תותח-קל אבטומטי בן-20 מ"מ) המוצב בתוך צריחון;
- בעל שריון כזה שעוביו יעמוד בפני אש נשק-קל ורסיסים (ולא יותר מזה);
- "כיסוי-ראש" בלתי קבוע, הניתן לסגירה ו-פתיחה — והמצב השכיח של הרכב יהיה "גג-פתוח".

כן יהיו בודאי מצויים, בצדו של רכב-נושא גייסות תקין כזה, גם זחלים יעודיים: לנשק-מסייע לרמות השונות, ולתפקידים אחרים בצות-הקרב המשורין — כגון זחלים מיוחדים למהנדסים-משוריינים, וכו'.

רגילה — ועל אחת כמה וכמה במעבר שטחים המופגזים בפגזי רסיקי-אוויר בכלל, ובפגזים בעלי מרעומי-קורבה בפרט ובמיוחד. כדי לאפשר, מחד בנושא משורין אחד, נעשו בנוגע לכך נסיונות לא-מעטים בצבאות שונים. דומני שמכל הבחינות של תפעול ושליטה — הגמיש והתכליתי ביותר גיסא, את הלחימה הפעילה של כיתת הרגלים כולה מעל גבי הזחל — ולתת לה, מאידך גיסא, הגנה מתאימה בשעת צליחת שטח מופגז — נראה לי שוב הצורך בהתקנת "גג" שניתן לפתיחה

עיקר השוני שב-M-39 (ארה"ב — נהוג בצבא מערב-גרמניה עכשיו) לעומת זחלמי מלחמ"ע 2 הוא בהיותו זחליל-שלם — אך עודו פתוח.

על שמרנות וגמישות במחשבה הצבאית

(המשך מעמ' 27)

באותם טוחים, ובאותו קצב, שתובעים הזמן וה-מרחב, — בכל התהליך הארוך והמורכב הזה, השכלנו לשמור על המזיגה הנכונה בין שמרנות וגמישות, בין יציבות ודינמיות. ואף אם יצירת מזיגה זאת ושמירה על שיווי-משקל זה, לא תמיד היו בגדר מלאכה קלה, הרי בסיכומי-שלי-דבר בוצעה מלאכה זו בהצלחה.

האותות בעולם ובמרחבנו מבשרים שיהיה על כוחותיה המזוינים של ישראל לעמוד בפני שלב-התפתחות חדש. ניתן לשער כי הפתרון בדרך-הסינתזה, אשר עמד במבחני-העבר, ידריכנו גם לקראת הבאות.

סא"ל (מילואים) ד"ר י. בר

גם ההסטוריה-הצבאית העתיקה שלנו, ועוד יותר זו החדשה, כוללות דוגמאות רבות ומאל-פות של אותה היאבקות בין שמרנות וגמישות אשר התנהלה תמיד ומתנהלת עד היום, בכל הגופים הצבאיים, כגדולים כקטנים.

לא נפריו אם נאמר שבכל שלבי ההתפתחות שעברו כוחות-הבטחון העבריים — מ"השומר" עד ארגון-ה"הגנה", בהפיכת ארגון זה ממסגרת רופפת למכשיר צבאי לאומי, ובהפיכתה אח"כ מגוף מיליציוני-בעיקרו לצבא ממלכתי-סדיר, ובסופו-שלי-דבר בטיפוח צבא זה לקראת כושר לממש את האסטרטגיה-ההגנתית הכללית בשי-טות אופרטיביות וטקטיות יזומות המותאמות